

УДК 904:[393.1:929.73](477.43/.44)“03”

ПРО ПОХОДЖЕННЯ “КНЯЗЯ” ІЗ ПОХОВАННЯ 265 ЧЕРНЕЛЕВО-РУСЬКОГО МОГИЛЬНИКА ЧЕРНЯХІВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Володимир ТИЛІЩАК

*Український інститут національної пам'яті;
вул. Липська, 16, Київ, Україна, 01021
e-mail: tylischak@gmail.com*

Проаналізовано “князівське” поховання 265 Чернелево-Руського могильника черняхівської культури на Західному Поділлі. Висловлено припущення, що це поховання, зроблене у третій чверті III ст., могло належати римському центуріону.

Ключові слова: черняхівська культура, Чернелів-Руський, поховання вищого соціального рангу, римська армія.

Чернелево-Руський могильник з околиць м. Тернополя, який розкопав Ігор Герета, є однією із важливих пам'яток у дослідженні багатьох аспектів черняхівської культури, зокрема її хронології, етнокультурної структури, матеріальної та духовної культури.

Серед комплексів могильника особливу увагу привертає поховання 265, яке розкопав І. Герета у 1994 р. Дослідник неодноразово звертався до цього комплексу й інтерпретував його як князівське поховання [Герета, 1997, с. 16–27; 1998, с. 136–139; 1999, с. 9–11; 2002, с. 223–236; 2004, с. 117–127].

Незвичайність поховання, його різноманітний і певною мірою унікальний для черняхівської культури інвентар, змушує порушити питання про особливе походження і статус похованого у цій могилі. Свого часу автор, спільно із О. Гопкало, висловив припущення про перебування чернелево-руського “князя” на римській військовій службі [Гопкало, Тылищак, 2010, с. 91]. Проведений додатковий аналіз матеріалів поховання та співставлення з історичними подіями дають змогу уточнити походження воїна, похованого у могилі 265 Чернелево-Руського могильника.

Трупопокладення було зроблено на глибині 2,8 м у великій ямі, розмірами 4,85×2,25 м, що була орієнтована довгими стінками меридіально. В нижній частині ями зафіксовано залишки кам'яної обкладки поховання, яка складалася із великих необроблених каменів, що були викладені вздовж довгих стінок ями (рис. 1, 1). Поховання було порушене у давнину, але у ньому зберігся численний інвентар, що включав підвіску зі золотої монети, набір парадних списів/стріл із наконечниками зі сплаву кольорових металів, три срібні фібули, три бронзові

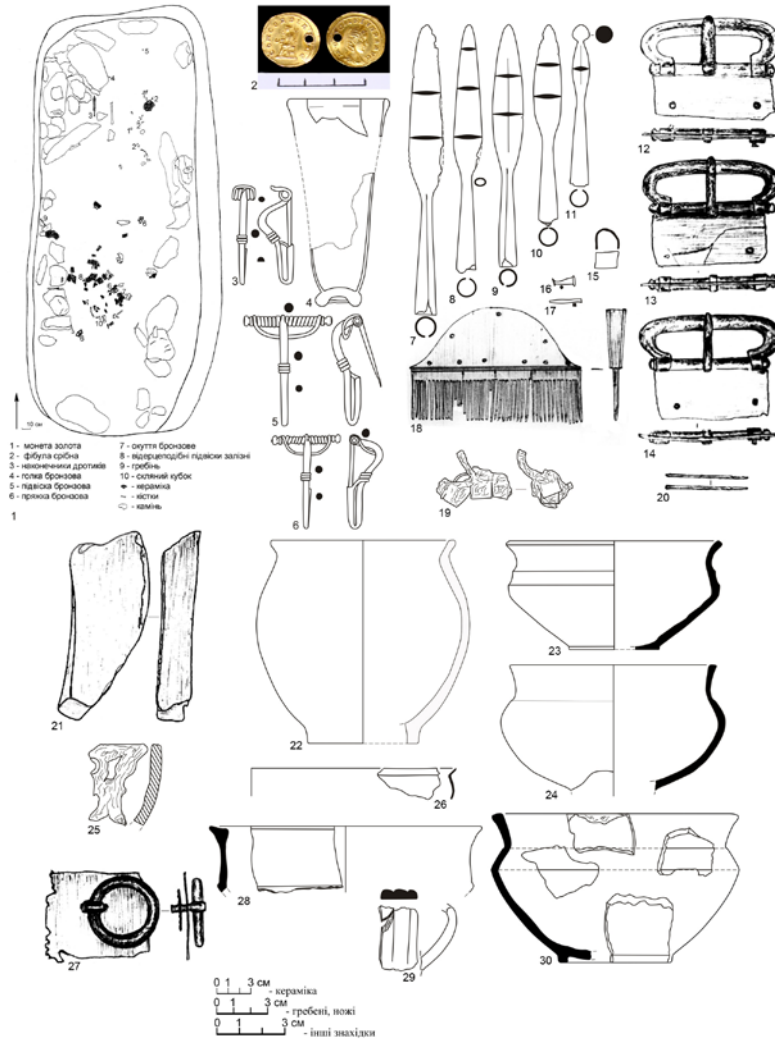

Рис. 1. Поховання 265 Чернелево-Руського могильника черняхівської культури: 1 – план поховання; 2–30 – інвентар (2 – золото; 3, 5, 6 – срібло; 4 – скло, 7–11 – бронза (?); 12–17, 20, 26, 27 – бронза; 18 – ріг, бронза; 19 – залізо; 21 – камінь; 22–24, 28–30 – кераміка; 25 – дерево).

пряжки, гребінь, голку, залізні та бронзову відерцеподібні підвіски, залишки бронзового окуття дерев'яної ємності (скриньки/посудини?), численні фрагменти кружалної та ліпної кераміки, з яких реконструйовано кілька посудин (рис. 1, 2–30) [Герета, 1997, с. 16–27].

Цей багатий і різноманітний інвентар дає змогу доволі надійно окреслити хронологію поховання. Найранішою знахідкою у похованні є скляний кубок. Це невелика конусоподібна тонкостінна чарка з прозорого зеленкуватого скла, висотою понад 10 см та діаметром вінець 6 см. Дно на масивному кільцевому піддоні (рис. 1, 4). Аналогічні вироби в ареалі черняхівської культури не відомі. Чарка близька до типу Егерс 194 [Eggers, 1951, taff. 16, 194]. Х. Ю. Егерс відносить поширення кубків цього типу у західноєвропейському Барбарікумі до фази С1 [Eggers, 1955, s. 202].

Двоцленні арбалетоподібні фібули із підв'язним приймачем виготовлені з круглого у перерізі дроту (рис. 1, 5, 6) за класифікацією Є. Гороховського належать до варіанту А1, що датується ранньою, “ружичанською”, фазою черняхівської культури (230–270 рр.), котра, головно, відповідає стадії С1b середньоевропейської хронологічної системи [Гороховский, 1988, с. 44].

Одночленна фібула (рис. 1, 3) у класифікації А. Амброза відповідає першому варіанту середньоевропейської серії підгрупи прогнутих підв'язних з вузькою ніжкою, який дослідник датує кінцем II–III ст., одинично IV ст. [Амброз, 1966, с. 59].

Ω-подібні пряжки (рис. 1, 12–14) відповідають типу Е7, за Р. Мадидою-Легутко. Дослідниця відносила поширення пряжок цього типу до стадій С1b та С2 [Madyda-Legutko, 1987, s. 38, 41; taf. 11].

Отже, комплекс цього поховання склався наприкінці ступеню С1b або на початку С2, тобто у третій чверті III ст.

Визначену вище хронологію поховання підтверджує знахідка золотого ауреуса Марції Отацилії Севери (244–249) (рис. 1, 2). На аверсі монети – портрет імператриці і напис: “M.OTACIL.SEVERA AVG.”. Літери “ТА” знищені отвором підвіски, пробитим над потилицею імператриці. На реверсі – фігура сидячої жінки в драпірованому одязі з патерою в одній руці і рогом достатку в іншій. Над фігурою напис, частково пошкоджений отвором, що початково читався, ймовірно, як “CONCORDIA AVGG”. Коли монету переробляли в підвіску, майже цілком знищили літери “AV”.

Дірка в монеті пробита над головою зображеного володаря, що демонструвало особливе ставлення власника монети до імператорської влади і Риму. Враховуючи, що час перетворення монети в підвіску відповідав часу її карбування, її можна вважати медальйоном. У Римській імперії існувала практика обдаровувати вождів та знать дружніх варварських племен медальйонами як дипломатичними дарами. Нерідко в якості медальйонів використовували золоті монети, перероблені у підвіски, котрі також можна розглядати як прояв певних зв'язків їх власника з імператором, що випустив монету [Bemmann, 2005, s. 30–31; Мызгин, 2010, с. 97]. Зокрема, К. Мизгін, який досліджував це питання припустив, що чернелівська монета-підвіска, яку,

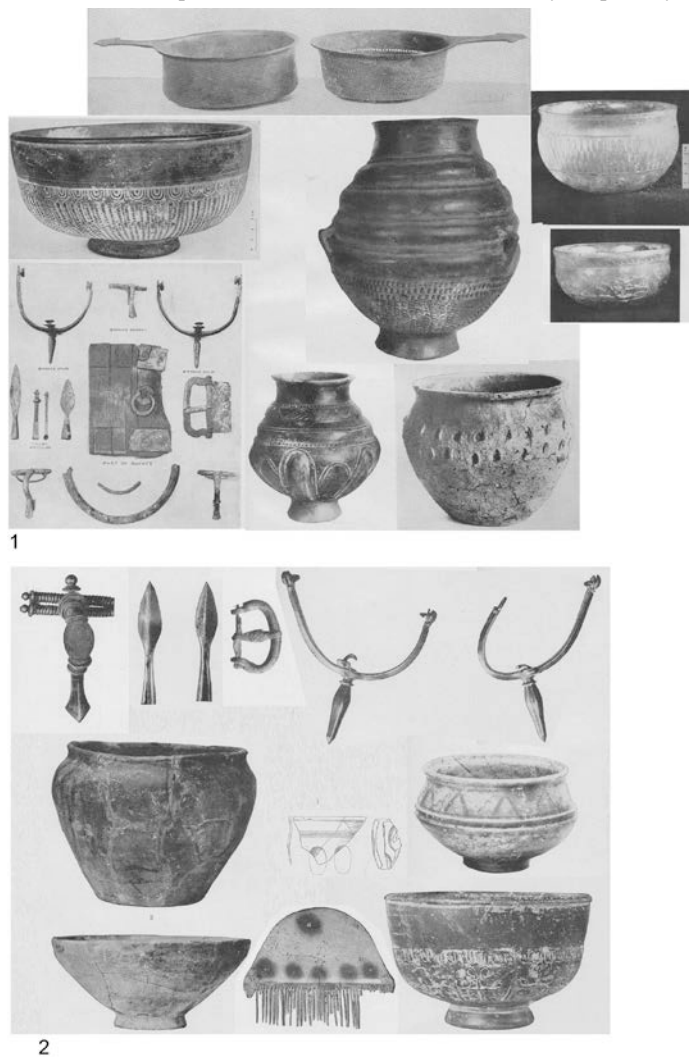

Рис. 2. Інвентар окремих князівських поховань у Льойні (Німеччина): 1 – інвентар поховання 1834 р.; 2 – інвентар поховання № 1, 1926 р. (масштаб різний, за: Schulz, 1953).

можливо, зробив ще римський майстер, могла бути відзнакою нижчого ступеню порівняно з медальйоном [Мызгин, 2010, с. 97].

Отже, цілком ймовірно, що воїн отримав монету у нагороду в роки правління Філіппа Араба, але у могилу вона потрапила, мабуть, пізніше. Адже за даними І. Герети, у могилі 265 було поховано особу поважного віку [Герета, 1994, с. 16].

Комплекс поховання 265 Чернелево-Руського могильника потрібно розглядати у контексті європейських варварських князівських поховань III ст., що відомі як тип Льюйна-Хасбелен. Для могил цього кола характерні інгумаційний обряд, на відміну від кремацій рядових общинників, а також багатий інвентар, що включав численні фібули і пряжки та набори римського бронзового і скляного посуду для бенкетів. Часто в могилах знаходять монети, що виконували функції “оболів Харона”. У низці могил відомі знахідки парадних срібних списів (рис. 2). Такі могили відомі в Німеччині (Льюйна, Хасбелен), Польщі (Закшув), Словаччині (Стражі) тощо [Schulz, 1953; Leiber, 2004; Ondrouch, 1957]. До цього кола відносять і князівське поховання в Рудці Кременецького району Тернопільської області [Кухаренко, 1980, с. 83–86].

Загалом, спорядження чернелево-руського поховання відповідає набору інвентарю князівських поховань кола Льюйна-Хасбелен: підвіска зі золотої римської монети, три срібні фібули, три бронзові пряжки, набір для вина (скляний кубок, котел, щоправда на відміну від центральноєвропейських, дерев'яний із бронзовим окуттям).

Але воно має і деякі відмінності як від європейських князівських поховань, так і від могил черняхівської культури, що можуть вказувати на особливе походження та життєвий статус похованого. Зокрема, варто звернути увагу на таку деталь облаштування могильної ями, як кам'яна обкладка по її периметру. Такий спосіб облаштування могильної ями дуже рідкісний на лісостепових черняхівських пам'ятках. Зокрема, у Подністер'ї кам'яна обкладка відома лише у похованні 58 Оселівського могильника, до інвентарю якого входили також рідкісні в ареалі черняхівської культури (але характерні для провінційно-римських могил) золотий перстень та скляний бальзамінарій [Никитина, 1988, с. 53–57, табл. 30]. Окрім цього, кам'яні скрині відомі також у похованнях римського часу в Глещаві¹ [Demetrykiewicz, 1900, s. 122–125] та

¹ Поховання у Глещаві, яке мало східну орієнтацію і було здійснене під курганом, у літературі згадують у контексті черняхівської культури. Але дослідники висловлюють обґрунтовані сумніви щодо його належності до неї [Баран, 1981, с. 65; Сымонович, Кравченко, с. 22; Строць, 2008, с. 51–52]. Ні поховальний обряд (підкурганне поховання у кам'яному ящику), ні інвентар не є характерними для черняхівської культури. У похованні, яке було порушеним, виявлено біля правої долоні два крем'яних відщепи, а у заповненні ями над ногами – фрагменти нижньої частини скляної посудини. Це була тонкостінна скляна посудина на піддоні доволі великих розмірів: діаметри овального піддона 9×7,5 см, найбільший діаметр бочка – 13 см. Вона збереглася на висоту 8,8 см і могла мати шийку [Demetrykiewicz, 1900, s. 124–125; fig. 24c; 25]. Тож, найімовірніше, це був скляний глек чи флакон. У черняхівських похованнях відомо лише кілька знахідок невеличких флаконів-бальзамінаріїв [Лихтер, 1988, с. 102, рис. 3; Магомедов, 2001, с. 66]. Не характерними для черняхівських поховань є й знахідки крем'яних відщепів, хоча і відомі у деяких із них. Наприклад, відщепи знайдені в

Городниці [Kordecki, 1877, s. 55–59, tabl. III]. Останнє із них дослідники переважно розглядають у межах черняхівської культури. Проте у літературі висловлювали сумніви щодо його черняхівської належності. Зокрема, М. Тиханова та В. Гросу припускали належність його сарматам чи, навіть, романізованим сарматам [Тиханова, 1957, с. 185; Гросу, 1990, с. 123]².

Водночас гробниці з кам'яних ящиків притаманні тогочасним провінційно-римським некрополям [Vágo, Bóna, 1976, s. 142]. Тож, можливо, що поява окремих кам'яних гробниць чи кам'яних обкладок могил у Середньому Подністер'ї у римській час пов'язана саме із провінційно-римськими традиціями. Тим більше, що для таких подністерських могил характерні знахідки нетипових для черняхівської культури провінційно-римських речей: скляних бальзамінаріїв, перснів тощо. І наявність кам'яної обкладки у чернелівській могилі, можливо, вказує на південне походження похованого у ній.

Унікальним для черняхівської культури є виявлений у похованні набір із 5 списів/стріл, від яких збереглися наконечники зі сплаву кольорових металів³. Наконечники втульчасті з листоподібним пером. У втулках збереглися залишки дерева. Наконечники невеликі, довжиною від 7,2 до 12,8 см, у перерізі лінзоподібні, дуже тонкі. Найменший наконечник завершується кулькою (рис. 1, 7–12). Дослідник могильника відніс ці знахідки до мисливської зброї [Герета, 2004, с. 126]. Проте варто зауважити, що наконечники бойової і мисливської древкової зброї (дротиків, списів і стріл) виготовляли зі заліза і сталі. Чернелеворуські наконечники із дуже тонкими перами не могли мати практичного значення, тому їх треба віднести до парадної або ритуальної зброї. В ареалі черняхівської культури бронзові наконечники стріл відомі лише на двох могильниках (Ромашки і Хенешть) [Магомедов, Левада, 1996, с. 308–310, рис. 7, 33–36].

У римській армії епохи імперії мініатюрні копії бойової зброї, так звані почесні списи – *hasta pura* – слугували нагородами для офіцерів легіонів. Зокрема, в епоху пізньої Імперії такими нагородами відзначали вищих офіцерів, починаючи зі звання приміпіла – першого із 60 центуріонів легіону [Шаров, 1999, с. 194: цитована література]. Іноді їх отримували і вихідці з варварського середовища.

Оселівці у похованнях 16 та 18 [Никитина, 1988, табл. 10, 2, 4; 12, 2, 2a]. Відзначу, що невеликі крем'яні відщепи відомі у складі інвентарю сарматських (переважно чоловічих) поховань [Vaday, s. 121; taf. 94, 2, 118, 8, 132, 12, 130, 10–12].

² Серед знахідок у могилі з Городниці був також перстень.

³ І. Герета визначив метал наконечників як бронзу. Проте хоча знахідки і вкриті зеленуватою патиною, але вона відрізняється від патини на бронзових виробках. Тому, можливо, що сплав, з якого виготовлені списи, вміщував срібло. Але для остаточних висновків необхідне проведення відповідної експертизи.

Наприклад, набори срібних наконечників стріл супроводжували багаті поховання в Льойні, Хасслебені, Стражах тощо, що належали германцям, котрі могли перебували на службі в римській армії [Шаров, 1999, с. 194]. О. Шаров, слідом за Й. Вернером, опираючись на знахідки у похованнях в Лейні та Хассбелені римських офіцерських відзнак, золотих перснів, срібних острог, припустив, що там поховані знатні германці – командири допоміжних військових частин римської армії, що були імперською адміністрацією удостоєні вершницького сану [Шаров, 1999, с. 194, 195, 199].

Тож і чернелево-руські парадні списи можуть вказувати на те що їх власник перебував на римській військовій службі, і до того ж, про доволі заслужений статус похованого у римській армії. Адже 5 нагородних списів, вирізняють його навіть на фоні центральноєвропейських поховань, для яких характерні переважно набори із 2–3 наконечників срібних списів. Але, з іншого боку, похований у Чернелеві-Руському не мав острог. Срібні остроги, разом із золотим перснем, розглядають як знаки вершницького стану. Тому, мабуть, варто припускати, що у Чернелеві-Руському похований один із заслужених офіцерів римських військ, якому все-таки не було надано вершницького сану.

Як відзначає О. Шаров, отримання високих посад у римській армії навіть дуже знатними варварами (*principes*) стало можливим, скоріш за все, після військових реформ Галлієна у 260-х роках [Шаров, 1999, с. 199]. Водночас, перебування на римській службі воїна, що згодом став чернелівським “князем”, треба відносити до 40-х років III ст., що узгоджується із датою медальйона із золотого ауреуса Отацілли. Можливо, це був варвар – офіцер допоміжних військових підрозділів римської армії, який відзначився на службі в часи імператора Філіппа Араба [Гопкало, Тылищак, 2010, с. 97]. Але, враховуючи, що списи були нагородами для офіцерів легіонів, а також наведені вище відголоси провінційно-римських традицій в облаштуванні могильної ями, можна припускати і безпосередньо імперське походження чернелево-руського “князя”.

До цієї гіпотези схиляє і звернення до історичних подій на нижньодунайському лімесі середини III ст. У 248 р. легіони Мезії збунтувалися і проголосили імператором Маріна Пакатіана. Одночасно через Дунай вторглися варварські загони короля Остроготи. Для придушення заколоту в Нижнє Подунав'я був скерований сенатор Децій. Він вжив дієвих заходів для наведення порядку. Одним із його кроків було посилення військової дисципліни, що супроводжувалося, мабуть, звільненням незадоволених і ненадійних, а можливо, і розпуском окремих частин. Висловлювалося припущення, що Децій розформував легіони, які брали участь

у повстанні Маріна Пакатіана⁴ [Ременников, 1954, с. 48; Щукин, 2005, с. 135]. У цьому контексті діяльності Деція, Йордан повідомляє цікаву деталь, що ображені легіонери, які були без почестей звільнені, перейшли до Остроготи і спонукали варварів до нових походів [Йордан, 90, 91].

Очевидно, що легіонери влилися до складу носіїв черняхівської культури. Зокрема, М. Щукін висловив обережне припущення про те, що відома Комарівська склоробна майстерня та кам'яна будівля біля неї, яка нагадує римські сторожові вежі, могли бути пов'язані саме з цими вихідцями із римського світу [Щукин, 2005, с. 135–136].

Тож не можна виключати, що один зі заслужених центуріонів повсталих легіонів міг бути похованим у могилі 265 Чернелево-Руського могильника разом зі своїми “бойовими нагородами” – *hasta puga*. Можливо, подібне походження мають і легіонерські пряжка з поховання 211 та емальована поясна накладка (що також була деталлю офіцерського військового спорядження) з поховання 38 Чернелево-Руського могильника.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Амброз А. К. Фибулы юга Европейской части СССР II–IV вв. н. э. / А. К. Амброз // САИ. – М., 1966. – Вып. Д1-30.
2. Баран В. Д. Черняхівська культура. За матеріалами Верхнього Дністра та Західного Бугу / В. Д. Баран. – К., 1981.
3. Гопкало О. В. Римские импорты из металла на могильнике Чернелив-Русский / О. В. Гопкало, В. С. Тылищак // *Germania-Sarmatia II* : сб. науч. статей по археологии народов Центральной и Восточной Европы, посвященный памяти М. Б. Щукина. – Калининград, 2010. – С. 79–95.
4. Гороховский Е. Л. Хронология черняховских могильников Лесостепи Украины / Е. Л. Гороховский // Труды V Международного конгресса археологов-славистов : в 5 т. – М., 1988. – Т. 4. – С. 34–46.
5. Гросу В. И. Хронология памятников сарматской культуры Днестро-Прутского междуречья / Гросу В. И. – Кишинев, 1990.
6. Герета І. П. Звіт про дослідження могильника черняхівської культури у с. Чернелів-Руський, що на Тернопільщині у 1994 році / Герета І. П. // Науковий архів Інституту археології НАН України. – № 1994/90.

⁴ Проте ситуація із повстанням далеко не однозначна, адже Марін Пакатіан був убитий власними легіонерами ще до прибуття Деція у Подунав'я. Більше того, ті ж легіони проголосили імператором самого Деція [Зосим, I, 21]. Тому логічним виглядає, що покарання зазнали ті легіонери, які не підтримали проголошення Деція імператором. Йордан, наприклад, вважає, що Децій розпустив військові частини, які не змогли вчинити опір готам [Йордан, 90].

7. Герета І. П. Археологічні відкриття у Чернелеві-Руському в 1994 році / Герета І. П. // Наукові записки Тернопільського краєзнавчого музею. – 1997. – Кн. 2. – Ч. 1. – С. 16–38.
8. Герета І. Про так звані князівські поховання / Ігор Герета // Минуле і сучасне Волині: Олександр Цинкаловський і Волинь. Матеріали ІХ Наукової історико-краєзнавчої міжнародної конференції (Луцьк, 20–23 січня 1998 року). – Луцьк, 1998. – С. 136–139.
9. Герета І. Проблеми вивчення так званих князівських поховань черняхівської культури у світлі нових відкриттів / Ігор Герета // Сто років вивчення культур полів поховань на Україні : тези доповідей семінару (Київ, 14–16 грудня 1999 р.). – К., 1999. – С. 9–11.
10. Герета І. Місце так званих князівських поховань серед пам'яток черняхівської культури (на підставі нових досліджень) / Ігор Герета // Записки НТШ. – 2002. – Т. ССXLIV: Праці Археологічної секції. – С. 223–236.
11. Герета І. Нові відкриття у Чернелеві-Руському (до питання про так звані князівські поховання) / Ігор Герета // Monumenta Studia Gothica. – 2004. – IV. – S. 117–127.
12. Зосим. Новая история / Зосим ; [пер., коммент., указ. Н. Н. Болгова]. – Белгород, 2010.
13. Иордан. О происхождении и деяниях гетов / Иордан ; [пер. Е. Ч. Скржинской]. – СПб., 1997.
14. Кухаренко Ю. В. Могильник Брест-Тришин / Ю. В. Кухаренко. – М., 1980.
15. Лихтер Ю. А. Стекло из могильника Оселивка / Ю. А. Лихтер // Могильники черняховской культуры. – М., 1988. – С. 101–110.
16. Магомедов Б. В. Черняховская культура. Проблема этноса / Б. В. Магомедов. – Lublin, 2001.
17. Магомедов Б. В. Оружие черняховской культуры / Магомедов Б. В., Левада М. Е. // Материалы по археологии, истории и этнографии Таврии. – 1996. – Вып. V. – С. 304–323, 558–566.
18. Мызгин К. В. Подвески из римских монет в ареале черняховской культуры восточнее р. Прут / К. В. Мызгин // Лесная и лесостепная зоны Восточной Европы в эпохи римских влияний и Великого переселения народов. Конференция 2. Часть 2. – Тула, 2010. – С. 95–111.
19. Никитина Г. Ф. Могильник у с. Оселивка Кельменецкого района Черновицкой обл. / Г. Ф. Никитина // Могильники черняховской культуры. – М., 1988. – С. 5–97.
20. Ременников А. М. Борьба племен Северного Причерноморья с Римом в III в. н. э. / А. М. Ременников. – М., 1954.
21. Сымонович Э. А. Погребальные обряды племен черняховской культуры / Э. А. Сымонович, Н. М. Кравченко // САИ. – Вып. Д1–22. – М., 1983. – 152 с.
22. Строцень Б. С. Черняхівська культура Західного Поділля / Б. С. Строцень. – Тернопіль, 2008.

- 54 ISSN 2078–6093. Археологічні дослідження Львівського університету. 2014. Випуск 18
23. *Тиханова М. А.* О локальных вариантах черняховской культуры / М. А. Тиханова // СА. – 1957. – № 4. – С. 168–194.
 24. *Шаров О. В.* О времени появления Т-образных шарнирных фибул в Северном Причерноморье / О. В. Шаров // Stratum plus. – 1999. – № 3. – С. 189–206.
 25. *Щукин М. Б.* Готский путь (готы, Рим и Черняховская культура) / М. Б. Щукин. – СПб., 2005.
 26. *Bemmann J.* Zur Münz- und Münzersatzbeigabe in Gräbern der Römischen Kaiserzeit und Völkerwanderungszeit des mittel- und nordeuropäischen Barbaricums / J. Bemmann // Neue Forschungsergebnisse zur nordwesteuropäischen Frühgeschichte unter besonderer Berücksichtigung der altsächsischen Kultur im heutigen Niedersachsen. – Oldenburg, 2005.
 27. *Demetrykiewicz W.* Poszukiwania archeologiczne w powiecie Trembowelskim / W. Demetrykiewicz // Materiały antropologiczno-archeologiczne i etnograficzne. – Т. IV – Kraków, 1900. – S. 92–125.
 28. *Eggers H.-J.* Der römische Import im freien Germanien / H.-J. Eggers. – Hamburg, 1951.
 29. *Eggers H.-J.* Zur absoluten Chronologie der römischen Kaiserzeit im freien Germanien / H.-J. Eggers // Jahrbuch des römisch-germanischen Zentralmuseums Mainz. – Mainz, 1955. – Jg. 2. – S. 196–244.
 30. *Kopernicki I.* Poszukiwania archeologiczne w Horodnicy nad Dniesrem / I. Kopernicki // Zbiór Wiadomości do Antropologii Krajowej. – 1878. – Т. II. – S. 19–72.
 31. *Leiber Ch.* Groby książęce z Wrocławia Zakrzowa. Pośmiertne bogactwo / Ch. Leiber // Wandalowie. Strażnicy burshtynowego szlaku. Katalog wystawy. – Lublin-Warszawa, 2004. – S. 120–126.
 32. *Madyda-Legutko R.* Die Gürtelschnallen der Römischen Kaiserzeit der frühen Völkerwanderungszeit im mitteleuropäischen Barbaricum / R. Madyda-Legutko // BAR. International Series. – 1987. – № 360.
 33. *Ondrouch V.* Bogaté hroby z doby rimskej na Slovensku / V. Ondrouch. – Bratislava, 1957.
 34. *Schulz W.* Leuna. Ein germanischer Bestattungsplatz der spätrömischen Keiserzeit / W. Schulz. – Berlin, 1953.
 35. *Vaday A. H.* Die sarmatischen Denkmäler des Komitats Szolnok / A. H. Vaday // Antaeus. Communicationes ex Instituto Archaeologico Academiae Scientiarum Hungaricae. – Budapest, 1989. – Т. 17–18.
 36. *Vágo E. B.* Die Gräberfelder von Intercisa der spätrömische Südostfriedhof / E. B. Vágo, I. Bóna. – Budapest, 1976.

Стаття: надійшла до редакції 12.11.2014
прийнята до друку 30.11.2014

**ORIGIN OF “PRINCE” FROM THE BURIAL N 265 OF CHERNELIV-RUS’KYI
CEMETERIE’S OF CHERNYAKHIV CULTURE**

Volodymyr TYLISHCHAK

Ukrainian Institute of National Memory;

16, Lypska str., Kyiv, Ukraine, 01021

e-mail: tylischak@gmail.com

The article is devoted to the “prince” burial № 265 of Cherneliv-Ruskyj cemetery Cherniakhiv culture. It is suggested that this burial, which was completed in the third quarter of the III century, could belong to the Roman centurion.

Keywords: Chernyakhiv culture, Cherneliv-Rus’kyi, burial higher social rank, Roman Army.